

Jus Canonicum Practice Explicatum, Seu Decisiones Casuum

Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos, & ad consuetum
Referendi modum accommodatæ. Opus Novum

Complectens alteram Decretalium medietatem, videlicet nonaginta duos
Titulos, à Titulo XX. libri III. de Feudis usque ad finem

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1734

Quæstio. An Regulares licitè possint vendere Medicinas, quas ipsi in suis
Pharmaceuticis arte ac industriâ suâ conficiunt?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62204)

turam, & negotiatione in Sacro Jure graviter prohibitam Clericis ac Religiosis, & quidem sub poena ex-

communicationis latae sententiae. Decidenda igitur venit

QUAESTIO.

An Regulares licite possint vendere medicinas, quas ipsi in suis pharmaceuticis arte ac industria sua conficiunt?

Nullo modo, dicebat & saepius inculcabat Sacerdos ille, praefertim Monialibus, sicut minus peritis ita magis timidis; quia Negotiatio lucrosa (tam strictè dicta, quando res emuntur eo fine, ut invariata seu prius non immutatae cariori pretio vendantur, quam latius sumpta, quando emuntur reo eo fine, ut quoad formam prius immutentur, ac postea cum lucro vendantur) in Sacro Jure Regularibus gravissimè est prohibita, nimirum *can. 2. 9. 10. Et. dist. 88. c. fin. de nu. & honest. Clem. 1. eod. c. 6. h. t.* ubi etiam intentatur excommunicatio in tales negotiatores; quae omnia confirmavit Tridentinum *s. 22. c. 1. de ref.* imò poenas arbitriò Episcopi concessit augeri. Ratio, quia negotiatio utraque dédecet statum

tam sacrum, nimirum distrahit personas à rebus Divinis, quibus specialiter vacare tenentur Regulares, sapit avaritiam, & exponit gravibus peccandi periculis. Atqui pro pecunijs vendere medicinas in domibus & tabernis pharmaceuticis Regularium confectas, & sic lucrum facere, haud dubiè est negotiatio lucrosa, saltem latius dicta, siquidem ad hanc requiruntur & sufficiunt haec duo. 1. ut res, quae per industriam, laborem, artificium immutantur ac in aliam formam convertuntur, prius coëmantur, non verò ex fundis aut praedijs proprijs habeantur. 2. ut cum lucro postmodum immutatae vendantur, & quaestus causâ. Sed haec duo manifestè reperiuntur apud hos Regulares; quippe materialia, aromata, herbas,

T t 2

ra.

radices, species, & alia ingredientia, ut vocant, ex quibus per artem immutatis conficiuntur medicinas, coemere prius solent & debent, quia non creveunt in ipsorum hortis & fundis, saltem pleraque: deinde per artem suam & laborem confectas vendunt cum lucro & quaestus causa, ut est in inpropatulo: ergo exercent verè negotiationem lucrosam sibi graviter & sub poena excommunicationis prohibitam.

Confirmatur 1. Urbanus VIII. in sua *Constit.* 49. FF. Minoribus de *Observantia* strictè prohibuit, ne res suarum aromatariarum, h. e. pharmacopeiarum, venderent externis. Et Sacra Congregatio Concilii generaliter omnibus Religiosis & personis Ecclesiasticis interdixit in decreto edito anno 1637. & confirmato à Pontifice anno 1647. ne cuiquam venderent medicamenta, exceptis Theriacâ, Hiacyintho, & aliis vulgè dictis *Chymicis*. Matthæuc. *Offic. Eccles.* c. 33. n. 31. Monacell. p. 2. *Formul.* 4. Tit. 14. n. 17.

Confirmatur 2. Clericis & Religiosis non licet emere uvas, ut vinum inde expressum: hordeum & lupulos, ut cerevisiam inde coctam: lanam, aut ferrum, ut pannum, vel gladios, vomeres &c. inde confectos, vendant, ac distrahant, indeque lucrum faciant, ut pallium notant DD. cum Abb. in c. 6. cit. n. 2. Molina Tr. 2. de *J. & J. d.* 342. n. 6. 7. Fagn. in c. 1. h. t. n. 29. Barb.

ibid. n. 4. apud & cum P. Schmalzgrueber, qui ex instituto hanc quaestionem tractat, h. t. n. 18. erro nec licet ipsis emere aromata ac alia, ut ex iis confecta pharmaca cum lucro vendant, cum sit par ratio.

Confirmatur 3. Ista materialium coemptio, pharmacorum confectio, & venditio, non solum animum vocat à rebus Divinis, mergit profanis curis, excitat delicta rerum temporalium, ac nutrit avaritiam, quæ SS. Canonibus causa fuit Religiosis negotiationes prohibendi, cum non conveniant paupertatem profectis: sed insuper etiam Pharmacopeis Sæcularibus præjudicium affert & damnum, qui propterea Regularibus movent lites etiam in Judicio, eorum famam denigrant, omnia complent querelis, criminationibus, maledictis non sine scandalo populi: quorum malorum omnium causa est hæc negotiatio pharmaceutica: ergo licita Regularibus esse non potest. Ita perorabat hic Advocatus conductitius Pharmacopæorum, pinguis honorarii spe lactatus.

Sed audiat & altera Pars, quam ego cum laudato P. Schmalzgrueber, Universitatis Dilinganz Cancellario amplissimo; ad h. t. n. 21. seq. allegante Lezan, Pellizar. Molin. Less. Laym. Gibalin. Pignat. Gonzal. Honor. Pirhing. Schambogen, P. Wieltner, & ipsum S. Thomam 2. 2. q. 77. art. 3. defen-

dendam suscipio. Fateor equidem quod, si Regulares erigerent tabernacula pharmaceutica, & parata per industriam & artem suam pharmaca dividerent præcisè, vel saltem principaliter, cum intentione lucri, non haberem, unde excusarem. At verò, cum non meri studiò lucri, sed principaliter ex alio fine honesto id faciant, nempe pro necessitatibus suorum fratrum, vel sororum, ægotantium, & ex speciebus coemptis parent medicinas, quæ suorum necessitatibus (nam oportet eas in majori quantitate præparatas habere, cum resciri nequeat, in qua quantitate vel qualitate pro suis necessaria sint futura medicamenta, quia hoc pendet ab incerto eventu majoris numeri infirmorum, quæ insuper singulis annis, vel certis temporibus, nova debent confici & recentia, veteribus rejectis tanquam parùm vel omnino non amplius utilis) possint sufficere: item cum faciunt ad suos pharmacopæos, eorumque socios, qui aliis officiis applicari nequeunt, sustentandos (vel etiam, si monasterium esset inops, in subsidium alimentorum familiæ) vel faciunt ad subveniendum pauperibus, vel nullo vel exiguo ab his petito pretio pro pharmacis &c. Cum, inquam, Regulares non intendant lucrum merum, vel principaliter, sed alios honestos fines, vendendo pharmaca moderatò pretio, quæ

suis necessitatibus supersunt, ac, si id non facerent, grave etiam damnum incurrerent, non video, cur id ipsis non liceat, cum juxta omnes de essentia negotiationis lucrativæ & prohibitiæ requiratur intentio meri lucri & quæstus faciendi. Dein siquid lucri ultra expensas obveniat, modicum erit ac per accidens, ac ferè in causas pias expendetur, vel ad familiam, si pauper sit, sustentationem; quid in hoc mali sit, vel prohibitum, planè non apparet. Opus non est adducere Auctores ad hæc probandum, quia, ubi tales sunt circumstantiæ ac fines, emptionem rerum per artem à Regularibus immutandarum, & earum cum aliquo lucro venditionem honestas, nemo ullus, quod scio, dissentit.

Confirmatur 1. ex declaratione S. Congreg. Episc. & Regular. in una Neapolitana de 26. Maji 1602. & in una Dominicarum de 11. Oct. 1647. quæ teste Pignatelli *To. 5. Consult. 85. n. 23. fin.* apud P. Schmalzgrueber *d. n. 21.* permittit Regularibus & Monialibus, ut vendant medicinalia suæ Aromataria pretiis moderatis, ea renovandi gratiâ, præsertim si pauperes sint.

Confirmatur 2. ex communi usu & praxi, cum passim videamus à Religiosis utriusque sexûs in variis Provinciis, etiam in Italia, ac in ipsa urbe Romana erectas esse officinas Pharmaceuticas, & phar-
T t 3 maca

maca suis usibus superflua vendi, sciente Summo Pontifice, Episcopis, & Prælatiſ Eccleſiæ, qui utiq; tacendo conſentiunt, non conſenſuri (nec ipſi ſuperiores Regulares) ſi ejuſmodi venditio ſſ. Canonibus eſſet contraria.

Confirmatur 3. Licitum eſt Clericis & Regularibus emere res, ad honeſtum aliquod artificium exercendum neceſſarias, & per proprium laborem, induſtriam, peritiam confeſta ex iis arteſta vendere, etiam cum aliquo lucro non merè intento, ſed inſuper ad pellendum otium, caſtigandum corpus, parandum victum, faciendas eleemoſynas &c. P. Wiertelner *b. t. n.* 8. & alii paſſim. Sic olim Monach texebant retia, corbeſ, ſtorcas &c. & vendebant, à nemine propterea vituperati, ſed potiùs ab omnibus laudati. Sic S. Paulus ipſe exercebat artem ſcenofactoriam. *Act.* 18. v. 3. Sic Regulares, præſertim Moniales, paſſim per artem ſuam confeſciunt munuſcula pietatem fovencia, & poſtea vendunt, licet coemerint prius res ad illa confeſcenda neceſſarias, nec à quocumque propterea arguuntur illicitæ negotiationis, vel reprehenduntur: cur igitur arguantur vel reprehendantur, quòd confeſta ex ſpeciebus coemptis pharmaca, quibus ipſi non indigent, ex tam multiplici fine honeſto vendant?

Atque ex his difficile non eſt

reſpondere ad oppoſita. ſſ. Canones intelligendi ſunt de negotiatione lucroſa, in qua merum lucrum intenditur, vel ſaltem principaliter. Ad Rationem adjectam *conceſſa ma.* nam propter huiusmodi cauſas &c. prohibetur à ſſ. Canonibus negotiatio lucroſa: *negatur autem minor*; ſiquidem Regulares non tam lucrum, præſertim inſitio emptionis rerum, ex quibus confeſciunt pharmaca, quæ, ſi redundant, poſtea vendunt, ſpectant, quam renovationem Medicinalium, & conſervationem ſuarum officinarum pro ſuis inſirmis adeò neceſſariam, atque evitationem damni &c. Cum igitur intentio lucri & quæſtûs faciendi ſit quaſi eſſentialis forma negotiationis lucroſæ & prohibitz, & iſta non detur apud Pharmacopæos Regulares, ſed alii honeſtiſſimi, quos in probatione expreſſi, non exercent negotiationem lucroſam & prohibitam.

Ad Confirm. 1. Ex eo, quòd Urbanus VIII. prohibuerit ex ſpeciali ratione, quæ apud alios Regulares non reperitur, ſolis FF. Minoribus de Obſervantia, ne vendant pharmaca externis, potiùs inferri debet, aliis Regularibus id permiſſiſſe: cur enim illos ſolos, apud quos eſt ratio ſpecialis, nominavit? nunquid facile potuiſſet nominare omnes Regulares, ſi omnibus prohibere intendiſſet? *Decretum S. Congregationis Concilii conciliandum eſt cum* D.

Duobus S. Congreg. Episc. & Regular.
pro mea sententia allegatis in *Con-*
firmatione 1. quòd nempe cæteris
Regularibus interdixerit vendere
medicamenta ex intentione lucri,
non verò ex intentione renovandi
pharmaca, conservandi officinam
&c. vendentibus.

Ad Confirmationem 2. O-
missis *Anteced.* quod in ordine ad
coquendam Cerevisiam non proce-
dit, si hordeum, vel triticum, sal-
tem quoad partem, ex quo confi-
ciantur cerevisiam vendibilem, Re-
gulares habeant ex proprijs fundis
& prædijs, licet emanent lupulos, imò
licet forte etiam frumentum totum
deberent emere, ubi in partem fun-
dationis jus praxandi & cerevisiam
extrahendi obtinent, ut colligi vi-
detur ex praxi permessa. *N. Conf.*
et parit. quia in illis exemplis lu-
crum intenditur per se, directè, &
principaliter, non verò à Pharmaco-
pæi Regularibus.

Ad Confirm. 3. Quoad pri-
mam partem *Anteced.* dico, tam-
parum dedecere Regulares admini-
stratione officinæ pharmaceuticæ,
quam parum eos dedecet præfectu-
ra culinæ, cellæ vinarie & cerevisia-
rie, granarij, œconomix, vel ad-
ministratio reddituum Monasterij: si

pharmacopæi Regulares præcisè
spectarent lucrum, illa possent ip-
sis obijci: sed hoc non spectant
præcisè aut principaliter Regulares.
Adde, quòd apud Moniales, & ali-
quos Religiosos, sæpe administratur
pharmacopolium per laicales per-
sonas, in quibus non ita urgent, quæ
de avocatione à rebus divinis &c.
obijciuntur. Quoad alteram partem
imprimis aio, etiam ex eo, quòd Re-
gulares pingant imagines & faciant
munuscula pia, atque vendant, item
si exprimant uvas suarum vinearum,
vinumque expressum vendant, aut si
doceant artes liberales ac scientias
vel gratis vel pro stipendio &c.
aliquid lucri decedit Laicis, ista aliàs
pro pecunia factitantibus: ergo Re-
gularibus ista non erunt licita? *Neg.*
Conf. pro in argumentum probat ni-
mium, consequenter nihil. Quòd
quidam Pharmacopæi Sæculares ex
eo, quòd Regulares utantur iure
suo, sumant occasionem movendi li-
tes, calumniandi, criminandi, ma-
ledicendi, & famam quoque eorum
invadendi, cum scandalo populi,
ipsorum malitia est & iniquitas,
non culpa Regula-
rium.

